

ראש השנה דף ח.

הסבר המחלוקת בין ר"מ לר"א ור"ש (במשנתינו), שלר"מ ר"ה למעשר בהמה באלול, ולר"א ור"ש ר"ה בא' בתשרי

1. **ר' יוחנן - ר"מ אומר**, אימתי "לבשו כרים הצאן" (שהכבשים מתעברות), בזמן "עמקים יעטפו בר" (שהזריעה צומחת וניכרת יפה) והיינו באדר, וזמן עיבור בהמה דקה חמשה חדשים, וא"כ יולדות באב ור"ה שלהן באלול, ואע"פ שסיים הקרא בזמן "יתרועעו אף ישירו", (כשהגיע הקציר שהתבואה בקשין שלה והרוח מנשבת ונשמע הקול ונראות כמשוררות), והיינו בניסן, וא"כ יולדות באלול, היינו המתאחרות לקבל זכר, אבל רובן מתעברות באדר. **ור"א ור"ש אומרים**, אימתי "לבשו כרים הצאן, בזמן שיתרועעו אף ישירו, דהיינו בניסן, וא"כ יולדות באלול ור"ה של מעשר בהמה היינו בתשרי, ואיכא נמי שמזרזין ומתעברות באדר, והיינו "עמקים יעטפו בר".

קושית הגמ' - בשלמא לר"מ אלא לר"א ור"ש היה צריך לכתוב יתרועעו אף ישירו תחלה כיון שהם העיקר.

2. **רבא - באמת לכ"ע עיקר זמן העיבור היינו באדר ויולדות בָּאָב**, והסבר המחלוקת בזה דכתיב "עשר תעשר" בשתי מעשרות הכתוב מדבר, במעשר דגן ומעשר בהמה, **ור"מ** מקיש מעשר בהמה למעשר דגן שכמו שמעשר דגן סמוך לגמרו עישורו, כן נמי מעשר בהמה סמוך לגמרו (אב) עישורו (א' באלול), **ור"א ור"ש** מקיש מעשר בהמה למעשר דגן שכמו שמעשר דגן ראש השנה שלו תשרי, אף מעשר בהמה ראש השנה שלו תשרי.

במשנה כתוב באחד בתשרי ראש השנה לשנים, ויש ג' פשטים בזה.

1. **רב פפא - לשטרות** שמונים למלכי אומות העולם מתשרי (ומלכי ישראל מניסן).
[ואע"פ שרב חסדא אמר זה בענין ניסן ראש השנה למלכים, שלא שנו אלא מלכי ישראל אבל מלכי אומות העולם מתשרי, ואם אמרינן דא' בתשרי ראש השנה לשנים היינו לשטרות למלכי אומות העולם, מה החידוש של רב חסדא, י"ל שהחידוש היינו שמפרש האיך ידעיןן זה מקראי גבי נחמיה. ואיבעית אימא אה"נ רב חסדא אינו לומד "בשָׁנִים" כמו רב פפא אלא כרב זירא].
2. **רב זירא - לתקופה**, שסבר כר"א שבתשרי נברא העולם, שתקופת חמה ולבנה מתחילין מתשרי.
3. **רב נחמן בר יצחק - לדין**, שה' דן העולם בר"ה שנא' "מראשית השנה ועד אחרית השנה", וכתוב "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו" והיינו ר"ה שהוי בזמן שהחדש מסכסה בו, והמשיך הפסוק "כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב", וא"כ ראינן שיום הדין היינו בראש השנה, והוי ר"ה לשנים, שדניןן מה יהא מראש השנה עד אחרית השנה.

ראש השנה דף ח:

ת"ר "כי חק לישראל הוא משפט לאלקיי יעקב", מלמד שאין ב"ד של מעלה נכנסין לדין עד שקדשו ב"ד של מטה את החדש (כי חק לישראל, דהיינו קבעו ישראל את חק החדש, ואח"כ משפט שב"ד של מעלה נכנסין לדין). **תניא אידך** - "כי חק לישראל הוא" היינו שתחילה דנין את ישראל, ואח"כ "משפט לאלקיי יעקב" דהיינו שאומות העולם נדונים. וכדרב חסדא דאמר מלך וצבור, מלך נכנס תחלה לדין שנאמר "משפט עבדו (שלמה המלך) ומשפט עמו". מאי טעמא? 1. לאו דרך ארץ שימתין המלך בחוץ עד שנדון עמו. 2. קודם שיש הרבה חרון אף על העם, יש לידון את המלך.

~~~~~  
**במשנה** כתוב שא' בתשרי ראש השנה **לשמיטין**.

מנלן שאסור בעבודת הקרקע מתשרי?

**כתיב** "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ",

**ולומדים** שנה שנה מהפסוק "מראשית השנה..." שמיירי בתשרי,

**ואין לומדים** שנה שנה מ"ראשון הוא לכם לחדשי השנה" שמיירי בניסן,

משום שלומדים שנה שאין עמה חדשים משנה שאין עמה חדשים.

~~~~~  
במשנה כתוב שא' בתשרי ראש השנה **ליובלות**, וזה אליבא דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא (מובא

ברייתא) שלומד מהא דכתיב "וקדשתם את שנת החמשים שנה" וכבר ידעינן שיובל בשנת החמשים, ואלא מאי שבא לחדש **שיובל חל משעת ראש השנה**, והעבדים אוכלים ושותים ועטרותיהם בראשיהם ואינם עובדים, וביזה"כ תקעו ב"ד בשופר ונפטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהם.

ואליבא דרבנן שיובל מתחיל מיום כפור, כתיב "וקדשתם את שנת החמשים שנה" לדרוש **שנים אתה מקדש** (שב"ד אומרים מקודשת השנה) **ואין מקדשין את החדש** (בין שנראה בזמנו ובין שלא נראה בזמנו, וכו' א"ר ש"ש)

ותניא אידך שסיים הכתוב "יובל היא" ולרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא בא ללמד שה"א להוסיף לשנה של אחריה עד יום כפור כמו שמוסיפין לפניה מר"ה עד יו"כ, שכן מצינו שמוסיפין מחול על הקדש, קמ"ל "יובל היא" למיעוטא, שדוקא שנת חמשים ולא שנת חמשים ואחת.

ואליבא דרבנן שאין מוסיפין מר"ה עד יו"כ, וא"כ אין ה"א שמוסיפין בסוף בשנה אחר יובל, איצטריך "יובל היא", שה"א למנות שנת חמשים לשנת היובל ועוד לשנה ראשונה של שמיטה הבאה דהיינו לכאן ולכאן, וכו' יהודה, קמ"ל **לאפוקי מר' יהודה שאין עולין לכאן ולכאן**.